

Зелені Карпати

1-2-96

MAGAZINE ZELENY KARPATY

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ — КОРОЇДИ

Й.М.Погоріляк: «Короїди та біологічні основи регулювання їх шкідливої діяльності в Карпатах». Видано в Ужгороді в 1994 році у видавництві «Карпати»

Книга Йосипа Михайловича Погоріляка, обсягом біля 7 друкованих аркушів, написана автором на основі особистих багаторічних спостережень за цікавою групою жуків-короїдів в умовах Українських Карпат. Загальновідомо, що це один з найбільших регіонів України, який в останні десятиріччя захоплює «туристський бум». Екологічний ефект туризму вивчає рекреаційна географія, проте, по суті, це і є питання вивчення екології окремих видів рослин і тварин. Всі проблеми, з якими зустрічається людська цивілізація при взаємодії з природою, також є екологічними. Тому книга Й.М.Погоріляка має сприяти розвитку екологічної культури людей курортно-туристського регіону, де постійно відпочивають і оздоровлюються десятки тисяч людей України і зарубіжжя.

Загальна характеристика короїдів як важливого, домінантного елементу фауни в умовах Українських Карпат і містить дані про розповсюдження короїдів залежно від природних умов досліджуваної місцевості. Далі автор наводить повну характеристику біологічних особливостей короїдів та способу життя окремих видів короїдів, з яким пов'язані особливості їх зовнішньої та внутрішньої будови. За типом розвитку короїдів автор поділяє їх на 4 групи; більшість короїдів дає одну генерацію на рік, за ви-

нятком 19 видів, які мають дві або одну генерацію, залежно від висоти над рівнем моря. Крім того, виділено шість екологічних груп за місцем розселення короїдів та розвитком на певних частинах дерев в умовах Українських Карпат.

Найбільшим за обсягом та екологічною інформацією є розділ про видовий склад короїдів Українських Карпат, що включає повну еколого-фауністичну характеристику зареєстрованих 92 видів із 30 родів досліджуваної родини. Розділ ілюстрований 11 малюнками окремих видів жуків та їх маточних і личинкових ходів у деревині. На жаль, у тексті не підкреслено — оригінальні чи використані з інших джерел ці зображення.

У розділі «Причини масового розмноження та шляхи регуляції чисельності короїдів» автор аналізує фактори, що сприяють розмноженню шкідників лісових культур. Всебічно висвітлена роль ентомофагів, що мають значення у регуляції шкідливої діяльності короїдів, ведено список хижаків-короїдів із різних систематичних груп: клопів, турунів, коротконадкрилих жуків, карапузиків, блистянок, вузькотілок, плоскотілок, чорнотілок, трухляків та інших.

Розділ ілюстрований 10 рисунками та графіками. Завершує його і основний текст книги короткий, але цікавий і практично

важливий перелік нових, перспективних і відомих вже давно методів боротьби з короїдами. Найкращим автор вважає лісгосподарський, з допомогою якого можливо попередити масові розмноження короїдів і звести до мінімуму шкоду, яку завдають вони лісовому господарству.

У «Додатку» до книги подані два дискусійні розділи «Про цілісні системи та їх пізнання. Об'єкти дослідження й одиниці класиології» (стор. 95—113) і «Міркування та пропозиції» (стор. 114—123). Вони містять цікаву інформацію про цілісні системи та їх пізнання, про класиологію як науку, об'єкти дослідження цієї науки, її структуру та мовний апарат.

Нам здається, що тексти цих розділів заслуговують на публікацію як окремі дискусійні статті в журналах природничо-філософського напрямку.

Дуже влучний заклик автора бути людьми з високою мораллю та екологічною культурою, чому, на нашу думку, і буде сприяти невелика, але дуже насичена цікавою і практично важливою інформацією книга кандидата біологічних наук Йосипа Михайловича Погоріляка, остання сторінка якої містить фото автора та цікаву автобіографічну інформацію про нього.

А.ПЕТРЕНКО,
старший науковий співробітник відділу загальної та прикладної ентомології Інституту зоології НАН України,
кандидат біологічних наук.

НЕВТОМНИЙ ДОСЛІДНИК РІДНОГО КРАЮ

(З нагоди 70-річчя професора І.І.Туриянина)

Іван Туриянин, невтомний дослідник природи Карпат, від початку п'ятдесятих років і до сьогодні вносить помітний вклад у науку, більше як 40 років віддав педагогічній роботі в УжДУ. Перші публікації з'явилися в студентських наукових збірниках 1947—1948 років, а подальший перелік складає понад 200 назв (книги, монографії, навчальні посібники, наукові статті в зарубіжних та вітчизняних виданнях тощо). Дослідження присвячені переважно тваринному світу, риbam, охороні і раціональному освоєнню, екології в умовах надзвичайно інтенсивних антропоїдизаційних процесів.

Не залишилися поза увагою дослідника сільськогосподарські тварини, зокрема гірськокарпатські вівці, гуцульські коні, бура карпатська худоба, буйволи та ін.

Протягом більше як 40 років лекції І.І.Туриянина з екології, біогеоценотології, охорони природи, зоології, зоогеографії прослухали тисячі студентів.

Питання поширення охоронних заходів на окремі об'єкти живої і неживої природи займають особливе місце в дослідженнях нашого постійного автора; серед них — охорона закарпатського карсту в Угольці, рівнинних дубових лісів Закарпатської низовини, генофонду, як вже мовилося вище, аборигенних сільськогосподарських тварин, водозбірної площі форелевих риб, глибинних і джерельних вод та ін.

Водночас вчений приділяє увагу народним легендам і повір'ям про тварин, збирає народні назви тварин тощо. Значне місце в дослідженнях професора І.Туриянина посідають матеріали про звірів, зокрема промислових, рідкісних, вимираючих, що занесені в Червону книгу України; про способи їх охорони і заходи по відтворенню кількості в угіддях Карпат. З цієї проблематики опубліковано кілька книг, вперше показано на картосхемах сучасне і минуле поширення, причини зрушення їх ареалів і можливості відновлення як видів, так і біогеоценотичних умов.

В окремій брошурі опубліковані матеріали про шкідників землеробства та іншої діяльності людини, досліджені заходи їх обмеження кількості.

Значну увагу науковець приділяє також дослідженню паразитофауни хребетних тварин Закарпаття. З багатьох груп паразитів, зокрема таких, як кліщі відомості і публікації настільки оригінальні, що ім'я автора вклучено в каталог акарологів світу (видано у Вашингтоні в 1982 році).

З роси й води Вам, колего!

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ «ЗЕЛЕНИХ КАРПАТ».

Іван ТУРЯНИН,
доктор біологічних наук, професор

НАРОДНІ НАЗВИ ТВАРИН

Для біолога народні назви тварин цікаві не тільки з красноручного боку, а й тому, що дають у багатьох випадках точне уявлення про їх зовнішність, поведінку, спосіб життя, голос, місця перебування, живлення і т.д.

Оляпка (наукова чи літературна назва птаха родини кропивникових) — осілий лише в Карпатах, на інших територіях України не гніздиться. З такої назви не взнаємо нічого. На Закарпатті оляпка відома як білогрудець, рінник, пронурка, коловодник, ледівник, лікіцар, лікіцарик — чим не народна енциклопедія? Із неї дізнаємось трохи про екологію, морфологію пташки, її спосіб життя, бо й справді забарвлення на грудях, волі, горлі у неї біле, тримається біля струмків (коловодник), на дні, пірнаючи, збирає поживу (пронурник), відпочиває на ріннистому березі (рінник) чи взимку на крижині (ледівник). Багато чого можна би списати на місткі по смислу діалектні назви, якби окремі з них не вели безпристрасного вченого далі — у царство лінгвістики, наприклад. Лікіцар, лікіцарик — назви, поширені в Перечинському, Великоберезнянському, частково у Свалявському районах та в місцях поселення південних слов'ян. До всього цього є ще й село Лікіцари в долині гірського потічка, що своє найменування явно дістало від народної назви оляпки, точніше багатьох її особин. Таку назву селу дав не хто інший як місцевий люд.

Ще приклад. Досить добре відома риба, наукова чи літературна назва якої харіус, на Закарпатті зветься рапа, рапан, рапийдан, рапирь, пирь, лип, липан, липарь, липирек, лепек та ін. Лише так дізнаємось, що вона живе у швидкоплинних водах (рапидан, рапидини — бистрий, швидкий або стремительний у південнослов'янських мовах та латині) і ловиться переважно на вудичю (лип, липан, липен, леп, лепен — у західнослов'янських мовах). Рапан, рапирь та інші назви поруч з пирь поширені в Іршавському, Хустському, Великоберезнянському, Перечинському, Свалявському, частково Мукачівському районах. А ось чому деякі населені пункти, наприклад, Рапидь, в добу тоталітаризму перейменовано здогадатись неважко. Потічок Рапидь став Бистрим, бо дуже вже був незвичним для витонченого вуха радянської спільноти. Колись, — я впевнений, — коли він був повноводний, у ньому водились харіуси в достатку. По першоназвах річок, урочищ, сіл, міст, гір можна встановити минуле поширення того чи іншого виду тварин, який зник у результаті змін умов життя.

Розвиток людської виробничої культури пройшов декілька етапів, серед них важливіші — збиральництво, рибальство, полювання, скотарство, землеробство у наведеній хронологічній послідовності.

У найтісніші контакти з тваринами людина вступала в період збиральництва, рибальства, полювання. Пізніше ці стосунки звелись до захисту свійських тварин, посівів від хижаків чи шкідників. Тому і народні назви можуть мати відповідну давність, найстарші із часів збиральництва і рибальства, найпізніші — землеробства, техногену. Бурий ведмідь, очевидно, майже завжди випереджав і залишав без здобичі збирачів меду диких бджіл у період збиральництва, але не мисливства чи скотарства.

Народні назви вовка на Закарпатті — пітекурник, костожер, луп, лупич, лупіжник, грабіжник, драбіжник та ін. Найстарші, напевно, із часів збиральництва і полювання — пітекурник та костожер. Пізнішими є лупич, луп, лупіжник, драбіжник (скотарства і землеробства). Чіткої межі між періодами немає (ще й сьогодні бачимо збиральників грибів, ягід, горіхів), та все ж їх ділить відстань в десятки тисяч років. І те, що більшість назв тварин походить з періоду збиральництва, рибальства і мисливства не викликає сумніву. Інша річ, чи робиться щось, щоб такі назви існували у розмовній мові, а її носії не зреклись своєї минувшини. Цей нюанс одні не помічають, а інші добре використовують в білянаукових маніпуляціях.

Народні назви тварин, поширених на Закарпатті, досі залишаються поза увагою дослідників (крім риб, працю В.Владикова опубліковано 1926, 1927) ще, мабуть і тому, бо науковцю самому треба уміти добре розрізнити представників дикої фауни, мати можливість показати їх препарованими в натурі чи на грамотному малюнку.

У поданий нижчий список ми не включили ті народні назви тварин, які занесені на Закарпатті недавно ("сиводуха" — лісова кунія, «білодуха» — кам'яна кунія, «косий» — заць-русак, «кашкалдак» — лиска, «кривонос» — шишкар, а також деякі неблагозвучні. До того ж він далеко не претендує на вичерпність. Зібрані між 1937 та 1960 роками назви друкуємо з побоюванням їх остаточної втрати в пам'яті людській вже сьогодні. Латинською мовою подаємо тільки родову назву, якщо народна назва відноситься до двох і більше видів тварин, стат' позначено відповідно *m* — чол. (masculinum), *f* — жін. (femininum), *n* — середн. (neutrum).

дйтлер *m* — крячок (*Chlidonias nigra*)
айхляк *m* — чорний коршун (*Milvus korschun*)

бабур *m* — підкаменщик (*Cottus gobio*)
баск *f* — плиска гірська (*Motacilla cinerea*)
багин *m* — тритон (*Triturus vulgaris*)
балигарь *m* — жук-гноювик (*Geotrupes stercorarius*)
баран *m* — сірий сорокопуд (*Lanius excubitor*)
бараниць *m* — сорокопуд чернолобий (*Lanius minor*)
баранчук *m* — сорокопуд терновий (*Lanius collurio*)
барінчак *m* — в'юрок (*Serjpus sanaria*)
бастарда *f* — гніздове пташеня зозулі (*Cuculus canorus*)
бачак *m* — пастушок (*Rallus aquaticus*)
бачарик *m* — вівчарик весняний (*Phylloscopus trochilus*)
бачурка *f* — плиска жовта (*Motacilla flava*)
бедевя *f* — кобила (*Equus caballus*)
бедь *m* — воша (*Pediculus capitis*)
беда *m* — муха (*Musca domestica*)
березняк *m* — травневий хрущ (*Melolontha melolontha*)
берко *m* — усач альпійський (*Rosaria alpina*)

бивка *f* — сірий дятел (*Picus canus*)
биска *f* — воша (*Pediculus capitis*)
бискавиць *m* — борсук (*Meles meles*)
бігуніць *m* — галстучник (*Charadrius dubius*)
бігунок *m* — ящірка (*Lacerta vivipara*)
бігунчик *m* — жайворонок чубатий (*Galerida cristata*)
білиця *f* — білка (*Sciurus vulgaris*)
білогрудець *m* — оляпка (*Cinclus cinclus*)
білогрудка *f* — оляпка - « -
білоплавка *f* — плітка (*Rutilus pigus*)
бірка *f* — баран, віцька (*Ovis aries*)
бірмак *m* — капустяний білан (*Pieris brassicae*)
бірчак *m* — слимак (*Agriolimax maximus*)
богла *f* — блощиця, клоп (*Cimex lectularius*)
бокочич *f* — пірнікоза, поганка (*Colymbus cristatus*)
бомборішка *f* — сонечко (*Coccinella*)
бомкач *m* — бугай (*Botaurus stellaris*)
бомкачик *m* — бугайчик (*Ixobrychus minutus*)
бора *f* — гадюка (*Vipers berus*)
борак *m* — аскарида (*Ascaris lumbricoides*)
борака *f* — боривітер (*Falco naumanni*)

боржарь f — синиця чорноголова (*Parus atricapillus*)
боржачка f — синиця чубата (*Parus cristatus*)
борзош m — борсук (*Meles meles*)
борозняк m — травневий хрущ (*Melolontha melolontha*)
бортичка f — кріт (*Talpa europaea*)
бофа f — блоха (*Pulex irritans*)
бриндас m — комаха, жук (*Insecta, Coleoptera*)
брудняк m — бекас (*Capella gallinago*)
бруеняк m — бекас - * -
брус m — шершень (*Vespa crabro*)
бубра f — ропуха сіра (*Bufo bufo*)
бубрила f — ропуха зелена (*Bufo viridis*)
бугол m — буйвіл (*Bubalus domesticus*)
будилаш m — берестянка (*Hypolaïs icterina*)
будилкарь m — вівчарик весняний (*Phylloscopus trochilus*)
будило n — зяблик (*Fringilla coelebs*)
будилка f — зяблик - * -
будимуха f — славка сіра (*Sylvia communis*), мухоловка (*Muscicapa striata*)
бузько m — лелека білий (*Ciconia ciconia*)
бузьок m — лелека білий - * -
букавиць m — бугай (*Botaurus stellaris*)
букарь m — дятел білоспинний (*Dryobates leucotos*)
букачка f — сова (*Striges*)
буковка f — куниця лісова (*Martes martes*)
буковкарь m — повзик (*Sitta europaea*)
буковчик m — щеврик лісовий (*Anthus trivialis*)
букшан m — сідий дятел (*Picus canus*)
булбул m — соловейко (*Luscinia luscinia*)
булбулак m — соловейко - * -
булина f — сова вухата (*Asio otus*)
бумбак m — джміль (*Bombus agrorum*)
бумбал m — джміль - * -
бумбарь m — джміль - * -
бурника f — саламандра (*Salamandra salamandra*)
бурняка f — саламандра - * -
буцкаш f — чіп (*Zingel zingel*)
бучарак m — жайворонок лісовий (*Lullula arborea*)
буччак m — квак (*Nycticorax nycticorax*)
буччик m — квак - * -
бучераш m — карась (*Carassius carassius*)
бушмарь m — білізна (*Aspius aspius*)
буятка f — коноплянка (*Acanthis cannabina*)
буячара f — рись (*Felis lynx*)
буячур m — рись - * -

Вавра m — підуст (*Chondrostoma nasus*)
виверка f — білка (*Sciurus vulgaris*)
вийголов m — крутиголовка (*Iynx torquilla*)
вийка f — оса (*Vespa vulgaris*)
веретульняк m — чіп (*Zingel streber*)
вийлики — кажани (Chiroptera)
вісняк (вісняк) m — мартин (*Larus ridibundus*)
вилаш m — віл (*Bos taurus*)
вилаш m — олень (*Cervus elaphus*) з дегенерованими рогами-стрижнями
водохурь m — норка (*Mustela lutreola*)
водяник m — плавунець (*Cybister laterimarginalis*)
водянки — бабки (Odonata)
волошка f — довгохвоста сова (*Strix uralensis*)
волянка f — чапля сіра (*Ardea cinerea*)
волька f — руда чапля (*Ardea purpurea*)
вурдакарь m — богомол (*Mantis religiosa*)
ворчак f — гедзь (*Tabanus bromus*)
ворчуляк f — гедзь - * -

гава f — сіра ворона (*Corvus corone*)
гавгаш m — припутень (*Columba palumbus*)
гавгун m — синяк (*Columba oenas*)
гавер m — беркут (*Aquila chrisoetus*)
гавран m — крук (*Corvus corax*)
гайчан m — грак (*Corvus frugilegus*)
галамак m — кричок річковий (*Sterna hirundo*)
галас m — малий зуйок (*Charatrius dubius*)
галасун m — перевізіник (*Tringa hypoleuca*)
галиж m — крук (*Corvus corax*)
галижака f — сіра ворона (*Corvus corone*)
галичак m — крук (*Corvus corax*)
гарчак m — хом'як (*Cricetus cricetus*)
гарчик m — сомик (*Amiurus nebulosus*)
гаря m — сом (*Silurus glanis*)
гайчан m — грак (*Corvus frugilegus*)

гайчаник m — галка (*Corvus monedula*)
гевкан m — норець (*Colymbus cristatus*)
гермінак m — горностаї (*Mustela erminea*)
герчек m — хом'як (*Cricetus cricetus*)
гемера f — норець (*Colymbus*)
гискавиць m — ящірка зелена (*Lacerta viridis*)
гойда f — синиця велика (*Parus major*)
гойдарька f — синиця довгохвоста (*Aegithalos caudatus*)
гойдиця f — гуска сіра (*Anser anser*)
гиба f — корова (стара) (*Bos taurus*)
гид m — змія, гад (*Serpentes, Ophidia*)
гібіц m — чайка (*Vanellus vanellus*)
гойтка f — очеретянка (*Acrocephalus arundinaceus*)
головатиця f — дунайський лосось (*Hucho hucho*)
головрана f — крук (*Corvus corax*)
голоший — сип білоголовий (*Gyps fulvus*)
горгаш m — борсук (*Meles meles*)
горикарьок m — борсук - * -
горінчак m — кропив'янка (*Sylvia communis*)
готка f — глухар (самка) (*Tetrao urogallus*)
готур m — глухар (самець) - * -
голякош m — голян (*Phoxinus phoxinus*)
грабар m — рябчик (*Tetrastes bonasia*)
грабаш m — нориця (*Microtus arvalis*)
грисаш m — коноплянка (*Acanthis cannabina*)
грігарь m — кінь (*Equus caballus*)
грігаш m — лоша - * -
грігонц m — жаба прудка (*Rana dalmatina*)
грігун m — в'юн (*Misgurnus fossilis*)
гріцарь m — соня сіра (*Glis glis*)
гугун m — синяк (*Columba oenas*)
гугусайло n — одуд (*Urupa erops*)
гугусарь m — тетерук, тетерев (*Lyrurus tetrax*)
гугутка f — горлиця звичайна (*Streptopelia turtur*)
гужавка f — куріпка сіра (*Perdix perdix*)
гужвай m — ремез (*Remiz pendulinus*)
гужинка f — перепілка (*Coturnix coturnix*)
гульпа f — корова (в стані статевої охоти), яка «бігає» (*Bos taurus*)
гульпак m — бик (племінний) (*Bostaurus*)
гульпарь m — тхір лісовий (*Putorius putorius*)
гускавиць m — лебідь (*Cygnus*)

Дворак m — турун (*Carabus*)
дербак m — дятел великий строкатий (*Dendrocopos major*)
деренчак m — деркач (*Crex crex*)
дикун m — дика свиня (*Sus scrofa*)
джаган m — сіра ворона (*Corvus corone*)
джагач m — горіхівка (*Nucifraga caryocatactes*)
джуйкак f — бджолоїдка (*Merops apiaster*)
довбак m — чорний дятел, жовна (*Dryocopus martius*)
довгоший m — квак (*Nycticorax nycticorax*)
довгошийка f — кулик (*Cilidris*)
дравець m — яструб (*Accipiter gentilis*)
драган m — видра річкова (*Lutra lutra*)
драничка f — мухоловка мала (*Muscicapa parva*)
драчак m — сорокопуд терновий (*Lanius collurio*)
драчан m — сорокопуд терновий - * -
дриняк m — середній дятел (*Dryocopus medius*)
дударь m — дрізд співочий (*Turdus ericetorum*)
дудурич m — перепел (*Coturnix coturnix*)
думенець m — сич волохатий (*Aegolus funeres*)
думна f — сова сіра (*Strix aluco*)
дучко m — хом'як (*Cricetus cricetus*)
душка f — сипуха (*Tyto alba*)
дуюткарь m — тхір (*Putorius putorius*)

Жабарь m — чапля сіра (*Ardea cinerea*)
жаливниця f — кропив'янка (*Vanessa urticae*)
жежа f — свиня-монголіця (*Sus*)
жемерчик m — кібчик (*Falco vespertinus*)
жеян m — віл угорської породи (*Bos taurus*)
живолос m — трихінела (*Trichinella spiralis*)
жовтогрудка f — вісняк звичайна (*Emberiza citrinella*)
жовткя f — іволга (*Oriolus oriolus*)
жужка f — іволга - * -
жунка f — сідий дятел (*Picus canus*)
жужняк m — дрімлюга (*Caprimulgus europaeus*)

Завивач m — листовійка (*Totrix*)
зарінчак m — біла пліска (*Motacilla alba*)

Зелені Карпати

зелепаня *f* — ропуха зелена (*Bufo viridis*)
 золотія *f* — іволга (*Oriolus*)
 золотоголовка *f* — бронзівка (*Cetonia aurata*)
 золотовиця *f* — куниця (*Martes*)

івола *f* — іволга (*Oriolus oriolus*)
 інголя *f* — мінога (*Lampetra danfordi*)

Йовлач *m* — лин (*Tinca tinca*)

кавка *f* — галка (*Corvus monedula*)
 кадук *m* — оленик (*Dorcus parallelipedus*)
 каміниця *f* — куниця кам'яна (*Martes foina*)
 камінярка *f* — чекан (*Saxicola torquata*)
 каміняш *m* — камінка звичайна (*Oenanthe oenanthe*)
 кам'яничка *f* — тинівка альпійська (*Prunella collaris*)
 кам'янка *m* — снігова полівка (*Microtus nivalis*)
 кандило *m* — світляк (*Lampiris noctiluca*)
 канюка *f* — зимняк (*Buteo lagopus*)
 каняк *m* — канюк звичайний (*Buteo buteo*)
 карапанік *m* — короп (*Cyprinus carpio*)
 карапун *m* — квакша (*Hyla arborea*)
 катрич *m* — чирок (*Anas querquedula*)
 кверк *m* — крижень (*Anas platyrhynchos*)
 кверковиць *m* — чирок (*Anas querquedula*)
 кверкун *m* — чирок (*Anas crecca*)
 керч *m* — хом'як (*Cricetus cricetus*)
 керчек *m* — хом'як - « -
 керчлінак *f* — бронзівка (*Oxythyrea funesta*)
 кесиган *m* — верховодка (*Alburnus alburnus*)
 кечига *f* — стерлядь (*Acipenser ruthenus*)
 кечуга *f* — стерлядь - « -
 килак *m* — слимак (*Arion hortensis*)
 киртиня *f* — кріт (*Talpa europaea*)
 киртиця *f* — кріт - « -
 китурь *m* — кутора (*Neomys*)
 кицурака *f* — кутора - « -
 кичиця *f* — кіт лісовий (*Felis silvestris*)
 кібарь *m* — чайка (*Vanellus vanellus*)
 кібець *m* — кібчик (*Falco vespertinus*)
 кікало *m* — бражник молочайний (*Celerio euphorbiae*)
 кікарик *m* — вусач великий дубовий (*Cerambyx cerdo*)
 кіс *m* — чорний дрізд (*Turdus merula*)
 кішак *m* — малий дятел (*Dryobates minor*)
 кішан *m* — малий дятел - « -
 клакач *m* — пичкур (*Gobio gobio*)
 клевака *m* — в'яз (*Leuciscus idus*)
 клек *m* — дрімлюга (*Caprimulgus europaeus*)
 клеваць *m* — балобан (*Falco cherrug*)
 кленик *m* — ялець (*Leuciscus leuciscus*)
 клинок *m* — чіп малий (*Zingel streber*)
 клинь *m* — головонь (*Leuciscus cephalus*)
 клівка *f* — шишкар (*Loxia curvirostra*)
 клубучнак *m* — ехінокок (*Echinococcus*)
 клюка *f* — шишкар (*Loxia curvirostra*)
 кляк *m* — качка (*Anas platyrhynchos*)
 коба *f* — кібчик (*Falco vespertinus*)
 кобац *m* — кібчик - « -
 кобацарь *m* — дербник (*Falco columbarius*)
 ковбінь — чеглок (*Falco subbuteo*)
 ковгуч *m* — півень (*Gallus gallus*)
 кожур *m* — костогриз (*Coccothraustes coccothraustes*)
 кожурак *m* — костогриз - « -
 кожурачка *m* — зеленяк (*Chloris chloris*)
 козиняк *m* — вуж звичайний (*Natrix natrix*)
 коловодик *m* — оляпка (*Cinclus cinclus*)
 колотувка *f* — джерлянка (*Bombina variegata*)
 колотуха *f* — джерлянка - « -
 конда *m* — хряк (*Sus scrofa*)
 копча *f* — кібчик (*Falco vespertinus*)
 коритниця *f* — черепаха (*Emys orbicularis*)
 коритняк *m* — черепаха - « -
 коритнянка *f* — черепаха - « -
 корнячка *f* — щитівка сливова (*Sphaerolecanium prunastri*)
 коропаня *f* — ропуха сіра (*Bufo bufo*)
 коружень *m* — вусач (*Rosalia alpina*)
 корчка *f* — білізна (*Aspius aspius*)
 коршак *m* — шуліка рудий (*Milvus migrans*)
 корячка *f* — черепаха (*Emys orbicularis*)
 косач *m* — чехоня (*Pelecus cultratus*)
 кострешило *n* — їжак (*Erinaceus europaeus*)

кострешак *m* — йорж смугастий (*Acerina schraester*)
 костожер *m* — вовк (*Canis lupus*)
 коцур *m* — кіт (*Felis silvestris*)
 коцурак *m* — кіт (*Felis catus*)
 кошлілка *f* — сіра соня (*Glis glis*)
 кошун *m* — шуліка чорний (*Milvus milvus*)
 кравка *f* — грак (*Corvus frugilegus*)
 красуняк *m* — щиглик (*Carduelis carduelis*)
 крeketуха *f* — ставкова жаба (*Rana esculenta*)
 крекотайло *m* — деркач (*Crex crex*)
 кректак *m* — слимак (*Helix pomaria*)
 кричак *m* — сокіл-саксан (*Falco peregrinus*)
 крочко *m* — хряк (*Sus scrofa*)
 кроцан *m* — лелека чорний (*Ciconia ciconia*)
 кроцкош *m* — жаба озерна (*Rana ridibunda*)
 кува *f* — куниця кам'яна (*Martes foina*)
 кувика *f* — сич хатній (*Athene noctua*)
 кувичкарь *m* — сичик-горобець (*Glaucium passerinum*)
 кугуцкаш *m* — дербник (*Falco columbarius*)
 кукавиця *f* — зозуля (*Cuculus canorus*)
 кукуля *f* — зозуля - « -
 куковачка *f* — зозуля - « -
 куковка *f* — зозуля - « -
 кулувія *f* — сич хатній (*Athene noctua*)
 кумна *f* — куниця кам'яна (*Martes foina*)
 куна *f* — куниця кам'яна - « -
 кунячка *f* — куниця кам'яна - « -
 купалка *f* — водяна курочка (*Gallinula chloropus*)
 курак *m* — півень (*Gallus gallus*)
 курюк *m* — півень - « -
 курак *m* — півень - « -
 куцкирь *m* — заєць (*Lepus europaeus*)
 кучмарь *m* — синиця чубата (*Parus cristatus*)

лабак *f* — тритон звичайний (*Triturus vulgaris*)
 лабач *m* — тритон звичайний - « -
 лабик *m* — тритон звичайний - « -
 лабуда *m* — лебідь (*Cygnus*)
 лабуло *n* — соня горішнікова (*Musccardinus avellanarius*)
 лазорик *m* — піщука, підкоришник (*Certhia familiaris*)
 лазорка *f* — ящірка (*Lacerta agilis*, *Lacerta vivipara*)
 лаяк *m* — повзик (*Sitta europaea*)
 лаячка *f* — піщука (*Certhia familiaris*)
 лалиця *f* — щеврик альпійський (*Anthus spinoletta*)
 лампій *m* — світляк (*Lampiris noctiluca*)
 лапівка *f* — чирок (*Anas querquedula*)
 лановкарь *m* — плиска біла (*Motacilla alba*)
 лапувник *m* — рибалочка, зимородок (*Alcedo atthis*)
 ласило *f* — ласка (*Mustela nivalis*)
 латка *f* — ластівка (*Hirundo rustica*)
 латра *f* — видра річкова (*Lutra lutra*)
 латриця *f* — норка європейська (*Lutreola lutreola*)
 лелекач *m* — білозобий альпійський дрізд (*Turdus torquatus*)
 лепа *f* — часничниця (*Pelobates fuscus*)
 лемак *m* — серпокрилець (*Apus apus*)
 лепеньок *m* — рибець (*Vimba vimba*)
 лескач *m* — снігова полівка (*Microtus nivalis*)
 либдавка *f* — чайка (*Vanellus vanellus*)
 липарь *m* — міль (*Tinea*)
 лилик *m* — кажан (*Vespertilio*)
 ліндяк *m* — гірський щеврик (*Anthus spinoletta*)
 лисбаба *f* — в'юн (*Misgurnas fossilis*)
 лишка *f* — лисиця (*Vulpes vulpes*)
 лізак *m* — полоз лісовий (*Elaphe longissima*)
 лікіцар *m* — оляпка (*Cinclus cinclus*)
 лікіцарик *m* — оляпка - « -
 лісковниця *f* — соня горішнікова (*Musccardinus avellanarius*)
 лісняк *m* — синяк (*Columba oenas*)
 лоцарик *m* — вівчарик весняний (*Phylloscopus trochilus*)
 ломівчик *m* — кропивник, волове око (*Troglodytes troglodytes*)
 ломованя *f* — синиця чорна (*Parus ater*)
 лоскоріх *m* — соня лісова (*Dryomys nitedula*)
 лоцаричка *f* — тинівка альпійська (*Prunella collaris*)
 лужник *m* — вуж звичайний (*Natrix natrix*)
 луняк *m* — лунь болотний (*Circus aeruginosus*)
 лупіжник *m* — вовк (*Canis lupus*)
 лутрак *m* — видра річкова (*Lutra lutra*)
 лутриця *f* — норка європейська (*Lutreola lutreola*)
 льолька *f* — бджолоїдка (*Merops apiaster*)

Мадгарь *m* — осел (*Asinus*)

Зелені Карпати

маняк *m* — омелюх (*Bombicilla garrulus*)
 марицак *m* — крижень (*Anas platyrhynchos*)
 марда *f* — куниця кам'яна (*Martes foina*)
 марушка *f* — сойка (*Garrulus glandarius*)
 мацур *m* — кіт (*Felis catus, Felis silvestris*)
 мацурок *m* — кіт (*Felis catus*)
 махолька *f* — сіра сова (*Strix aluco*)
 мачка *m* — кішка (*Felis catus*)
 медвідюх *m* — вовчок (*Gryllotalpa gryllotalpa*)
 мересник *m* — гол'ян (*Phoxinus phoxinus*)
 меричак *f* — дербник (*Falco columbarius*)
 мирвішарь *f* — польова миша (*Apodemus agrarius*)
 мишарь *m* — канюк (*Buteo buteo*)
 мідяниця *f* — мідянка (*Coronella austriaca*)
 міндрач *m* — андруга (*Leuciscus souffia*)
 мінька *f* — ласка (*Mustella nivalis*)
 млак *m* — тритон гребенястий (*Triturus cristatus*)
 мнюх *m* — миньок (*Lotta lotta*)
 молокосос *m* — саламандра (*Salamandra salamandra*)
 мормоляк *m* — тритон альпійський (*Triturus alpestris*)
 мотиль *m* — сисун печінковий (*Fasciola hepatica*)
 мошак *m* — зимняк (*Buteo lagopus*)
 мошурак *m* — зимняк - * -
 мочарник *m* — вуж водяний (*Natrix tessellata*)
 муда *m* — слимак (*Limax maximus*)
 мукач *m* — джерлянка (*Bombina bombina*)
 мукача *m* — травник (*Tringa totanus*)
 мукачик *m* — джерлянка гірська (*Bombina variegata*)

Набитник *m* — крук (*Corvus corax*)
 наболаз *m* — горобець (*Passer*)
 набодак *m* — сорокопуд (*Lanius*)
 набростник *m* — снігур (*Pyhula pyrrhula*)
 навала *f* — грак (*Corvus frugilegus*)
 надувака *f* — жаба (*Rana temporaria*)
 надуван *m* — індик (*Melagris*)
 надуваня *f* — індичка (*Melagris*)
 назобник *m* — кінь (*Equus caballus*)
 наков'язя *f* — гад (*Serpentes*)
 накупкач *m* — кріт (*Talpa europaea*)
 налаз, налазач *m* — мурашка (*Formica*)
 налетиця *f* — (*Corvus frugilagus*)
 намолочник *m* — теля (*Bos*)
 нападєнка, нападєниця *f* — куниця (*Martes*)
 наремничка *f* — гарпія (*Dicranura vinula*)
 настрабич *m* — рись (*Felis lynx*)
 настрімка *f* — форель (*Salmo*)
 настуван *m* — жеребець (*Equus*)
 настуч *m* - - - * - - -
 натак *m*, натка *f* — селезень, качка (*Anas*)
 натємник *m* — скрипун великий (*Saperda carcharis*)
 натовчик *m* — водолуб (*Hydrous piceus*)
 напалка *f* — камишілка (*Acrocephalus*)
 началуз *m* — дрімлюга (*Caprimulgus*)
 началуза *f* - - - * - - -
 неждич *m* — осел (*Aeselus*)
 неклицак *m* — павич (*Pavo*)
 немека *m* — порося (*Sus*)
 непоник *m* — дятел (*Dryobates*)
 неробок *m* — горобець (*Pisser*)
 нерунниця *f* — бражник молочайний (*Celerio euforbiae*)
 нерча *f* — стерлядь (*Acipenser*)
 нестич *m* — осел (*Aeselus*)
 неумлівак *m* — слимак (*Helix pomaria*)
 низля *f* — водяна курочка (*Gallinula*)
 нипа *f* — попелиця (*Aphididae*)
 нипела *f* — попелиця (*Aphididae*)
 нировачка *f* — зоуля (*Cuculus canorus*)
 нискач *m* — кінь (*Equus*)
 ништак *m* - - - * - - -
 нілюпка *f* — жаба (*Rana*)
 ніпак *m* — короїд (*Iridae*)
 ніпатик — м'якотілка (*Cantharidis*)
 ніпняк *m* — червотік (*Anobium*)
 нітоголов *m* — довгоносик (*Curculio*)
 нічник *m* — кажан (*Chiroptera*)
 ноларь *m* — вусач дубовий (*Cerambycidae*)
 нолник *m* — жабоніс (*Doporus betulae*)
 нолука *f* — гороховець (*Bruchus*)
 номак *m* — дрізд (*Turdus*)
 нопєрга *f* — лилик (*Chiroptera*)
 нораник *m* — ластівка берегова (*Riparia riparia*)
 норянка *f* — бджолоїдка (*Merops apiaster*)

носак *m* — кріт (*Talpa europaea*)
 носака *f* — землерийка (*Crocidura*)
 носатик *m* — довгоносик (*Relecus*)
 нотовинник *m* — пуклиця (*Choropulvinaria floccifera*)
 ноцурак *m* — світляк (*Lampiris noctiluca*)
 нуждик (муждик) *m* — дрізд (*Turdus*)
 нужба (нубар) *f* — блоха (*Pulax*)
 нучака *f* — шиглик (*Carduellis*)
 нупеллєш *m* — тхір (*Putorius*)
 нусар *m* — короїд (*Iridae*)
 нускавиця *f* — ящірка (*Lacerta*)
 нутєрмачка *f* — м'якотіл (*Cantharidis*)
 нушка (мушка) *f* — попелиця (*Aphididae*)
 нуятка *f* — іволга (*Oriolus oriolus*)
 нюлька *f* — кріть (*Oryctolagus*)
 нюшка *f* — пес (*Canis*)
 няждак (няштак) *m* — осел (*Aeselus*)

Одор *m* — яструб малий (*Accipiter nisus*)
 одорак *m* — вовк (*Canis lupus*)
 озорянка *f* — форель (*Salmo trutta m.lacustris*)
 онокач *m* — куниця (*Martes foina*)
 ополох *m* — гусениця шовкопряда (*Ocneria dispar*)
 орлюкош *m* — орел-карлик (*Aquila pennata*)
 опрішанка *f* — горіхівка (*Nucifraga caryocactes*)
 оришанка *f* — горіхівка - * -
 орябок *f* — рябчик (*Tetrastes bonasia*)
 острах *m* — окунь (*Perca fluviatilis*)

Парірка *f* — тинівка (*Prunella collaris*)
 падицяк *m* — гірчак (*Rhodeus sericeus*)
 падюк *m* — рибець (*Vimba vimba*)
 пажитник *m* — полівка (*Microtus arvalis*)
 пажитняк *m* — полівка - * -
 паклик *m* — гусениця бояришниця (*Aporia crataegi*)
 паланка *f* — мушоловка сіра (*Muscicapa striata*)
 палкарь *m* — очеретянка (*Acrocephalus arundinaceus*)
 пантликаш *m* — солітер (*Taenia*)
 пантликівка *f* — стрічковий гельмінт (*Taenia*)
 паскун (пацкан, пацкун) *m* — криса, пацюк (*Rattus norvegicus*)

пейжмар *m* — горностаї (*Mustela erminea*)
 пєлх *m* — сіра соня (*Glis glis*)
 пєлха *f* — сіра соня - * -
 пєргач *m* — нетопир (*Pipistrellus*)
 пєцака *f* — умбра (*Umbra krameri*)
 пєцєк *f* — умбра - * -
 пєцька *f* — умбра - * -
 пилган *m* — тетєрук (*Lyrurus tetricus*)
 пилюгач *m* — лєлека чорний (*Ciconia nigra*)
 пирляк *m* — перевізік (*Tringa hypoleucos*)
 пирь *m* — харіус (*Thymallus thymallus*)
 пискір *m* — мінога (*Lampetra danfordi*)
 пискун *m* — брузубка звичайна (*Sorex araneus*)
 пінкач *m* — снігур (*Pyrrhula pyrrhula*)
 піпкач *m* — одуд (*Urupa erops*)
 пітекурник *m* — вовк (*Canis lupus*)
 пітолич *m* — горобець польовий (*Passer montanus*)
 пітя *n* — пташеня (*Aves*)
 плавичка *f* — кутора водяна (*Neomys fodiens*)
 плавунка *f* — водяна курочка (*Gallinula chloropus*)
 плайтак *m* — дрізд-омєлюх (*Turdus viscivorus*)
 планикаш *m* — усач (*Rosalia alpina*)
 планичарь *m* — жайворонок польовий (*Alauda arvensis*)
 плутиця *f* — плітка (*Rutilus rutilus*)
 повх *m* — водяна полівка (*Arvicola scherman*)
 погарьяк *m* — лісовий полоз (*Elaphe longissima*)
 померкуша *f* — козодой (*Caprimulgus europaeus*)
 попіргач *m* — піджовоніс (*Rhynolophus ferrumequinum*)
 порохняк *m* — олень (*Cervus elaphus*)
 потя *n* — птах (*Aves*)
 пронурка *f* — оляпка (*Cinclus cinclus*)
 пструг *m* — форель (*Salmo trutta*)
 пуштулька *f* — боривітер (*Falco naumanni*)
 путичкаш *m* — вальдшнеп (*Scolopax rusticola*)
 путичник *f* — чубатий жайворонок (*Galerida cristata*)
 путуник *m* — синяк (*Columba palumbus*)
 путька *m* — плітка (*Rutilus pigus*)
 пчоліяняк *m* — бджолоїдка (*Merops apiaster*)

рапух *m* — часничниця (*Pelobates fuscus*)
 рацкан *f* — вівця (*Ovis aries*)

Зелені Карпати

рибарь *m* — скопа (*Pandion hellaetus*)
 рийка *f* — гнойовик (*Geotrupes stercorarius*)
 ришка *f* — бура карпатська худоба (*Bos taurus*)
 ришкан *f* — бура карпатська худоба —
 рінник *m* — оляпка (*Cinclus cinclus*)
 рогаль *m* — козел (*Capra hircus*)
 рогач *m* — олень (*Corvus elaphus*)
 рогачик *m* — жук-олень (*Lucanus cervus*)
 рябко *m* — ховрах (*Citellus citellus*)
 рябчик *m* — жаба (*Rana esculenta*)

сарака *f* — слимак (*Arion hortensis*)
 сараканя *f* — лиска (*Fulica atra*)
 саракарь *m* — слимак (*Arion hortensis*)
 сафкарь *m* — світляк (*Lampyria nocticula*)
 свистак *m* — ховрах (*Citellus citellus*)
 свистун *m* — байбак (*Marmota marmota*)
 свищак *m* — байбак — * —
 семенчур *m* — шпак (*Sturnus vulgaris*)
 сивак *m* — сапсан (*Falco peregrinus*)
 сивган *m* — сиворакша (*Coracias garrulus*)
 сивовран *m* — осойд (*Pernis apivorus*)
 сиква *f* — жаба (*Rana terrestris*)
 сиковка *f* — щипівка (*Cobitis tenia*)
 сікуля *f* — щипівка (*Cobitis montana*)
 скалянка *f* — тинівка (*Prunella collaris*)
 скун *m* — криса, пацюк (*Rattus norvegicus*)
 славіга *f* — соловейко (*Luscinia luscinia*)
 сліпаня *f* — курка (*Gallus gallus*)
 сліпарь *m* — кріт (*Talpa europaea*)
 сліпун *m* — веретільниця (*Anguis fragilis*)
 соваляча *f* — пугач (*Bubo bubo*)
 совульган *m* — пугач — * —
 сопука *f* — двостулка (*Anadonta cygnea*)

талапак *m* — ведмідь бурий (*Ursus arctos*)
 тарко *m* — хом'як (*Cricetus cricetus*)
 творах *m* — тхір (*Putorius putorius*)
 тишка *f* — бура карпатська худоба (*Bos taurus*)
 топтун *m* — півень (*Gallus gallus*)
 тріскач *m* — лящ (*Abraamis brama*)
 трусяк *m* — криль (*Oryctolagus cuniculus*)
 труська *f* — криль (*Oryctolagus cuniculus*)
 трухаль *m* — дятел (*Picus viridis*)
 туняк *m* — тхір (*Putorius putorius*)
 тюшка *f* — бура карпатська худоба (*Bos taurus*)

усайло *m* — усач (*Cerambyx scopolii*)
 усаня *f* — вусач (*Barbus barbus*)
 утинак *m* — щеврик (*Anthus trivialis*)
 утичар *m* — жайворонок (*Alauda arvensis*)
 утичка *f* — лісова кунія (*Martes martes*)
 ухаль *m* — пугач (*Bubo bubo*)
 ушіль *m* — кліщ курячий (*Dermanyssus gallinae*)

харчак *m* — хом'як (*Cricetus cricetus*)
 хиндяш *m* — водяна полівка (*Arvicola terrestris*)

фечак *m* — рибець (*Vimba vimba*)
 фітюлич *m* — жабурниця (*Anodonta cydnea*)

хлайб *m* — рак річковий (*Patamobius astacus, P. leptodactylus*)
 хлапак *m* — блошиця (*Cimex lectularius*)
 хмола *f* — сорока (*Pica pica*)
 хмолак *m* — сорока — * —

цакелян *m* — вівця (*Ovis aries*)
 цаклан *m* — вівця — * —
 цапач *m* — жаба (*Rana esculenta*)
 царик *m* — корольок (*Regulus regulus*)
 царьок *m* — корольок — * —
 цвірінка *f* — коноплянка (*Acanthis cannabina*)
 цвірінкош *m* — горобець (*Passer domesticus*)
 цвірінчак *m* — лісовий щеврик (*Anthus trivialis*)
 цвірінюха *f* — щеврик польовий (*Anthus campestris*)
 цеpecь *m* — чапля (*Ardea cinerea*)
 циби́к *m* — чібіс (*Vanellus vanellus*)

циганька *f* — лин (*Tinca tinca*)
 цірсакарь *m* — рябчик (*Tetrastis bonasia*)
 ціцак *m* — білозубка (*Crociodura leucodon*)
 ціцкан *m* — бурозубка (*Sorex araneus*)
 цогла *m* — ослиця (*Asinus*)
 цогол *m* — осел — * —
 цуркан *f* — вівця (*Ovis ariel*)
 цюкан *f* — теньковка (*Phylloscopus trochilus*)
 цюра *m* — індик (*Meleagris domestica*)
 цюрка *f* — індичка — * —
 цяпець *m* — слимак (*Helix pomatia*)

чапак *m* — квак (*Nycticorax nycticorax*)
 чворнак *m* — шпак (*Sturnus vulgaris*)
 чеверляк *m* — жайворонок (*Alauda arvensis*)
 чегартарь *m* — коник, сарана (*Tettigonia viridissima*)
 чемер *m* — вівсянка (*Emberiza schoeniclus*)
 чемеринка *f* — чечевиця (*Eriothra erithrina*)
 чепка *f* — жаба (*Rana temporaria*)
 червотік *m* — шашіль (*Anobium domesticum*)
 червеноплавка *f* — червоноперка (*Scardinius erythrophthalmus*)
 черебаня *f* — бронзівка (*Cetonia surata*)
 чеберать *m* — мармуровий хрущ (*Polyphylla fullo*)
 черенак *m* — хрущ травневий (*Melolontha melolontha*)
 черепанич *m* — виноградний слимак (*Helix pomatia*)
 черепчак *m* — беззубка (*Unio pictorum*)
 черленобочиця *f* — карась (*Carassius auratus*)
 черленяк *m* — горихвіст (*Erothacus rubecula*)
 чешаль *m* — ківсьяк (*Diplopoda*)
 чикало *m* — дрізд (*Turdus viscivorus*)
 чешалка *f* — щиглик (*Carduella carduella*)
 чишлюган *m* — рибалочка (*Alcedo atthis*)
 чишвіт *m* — зяблик (*Tringa alpestris*)
 чивла *m* — кропивник (*Troglydites troglodytes*)
 чивлак *m* — капустяний білан (*Pieris brassicae*)
 чикетайло *m* — вівчарик-ковалик (*Phylloscopus collybitus*)
 чикотило *m* — вільшанка (*Eriothacus rubecula*)
 чингір *m* — окунь (*Perca fluviatilis*)
 чінка *f* — свиня (*Sus*)
 чінкар *m* — усач (*Cerambyx scopolii*)
 чірібан *m* — горобець (*Nasser*)
 чірікарь *m* — в'юрок (*Serinus canaria*)
 чіча *f* — ласка (*Mustela nivalis*)
 чорнак *m* — шпак (*Sturnus vulgaris*)
 чорнобузь *m* — лелека чорний (*Ciconia nigra*)
 чубірка *f* — короставя вівця (*Ovis ariel*)
 чубіркан *m* — паршивий баран (*Ovis ariel*)
 чурічка *m* — ву́ж (*Natrix natrix*)
 чурило *m* — слимак (*Biella coeruleans*)
 чучкан *m* — земляний черв'як (*Lumbricus terrestris*)

шавля *f* — чехоня (*Pelecus cultratus*)
 шваб *m* — тарган (*Flatela germanica*)
 шивач *m* — пильщик (*Hoplocampa brevis*)
 шивашак *m* — листовійка (*Polychrosis botrana*)
 шимка *f* — мишівка (*Sicista betulina*)
 ширяк *m* — боривітер (*Falco tinnunculus*)
 шмиг *m* — довгокрил (*Miniopterus schraebersii*)
 шмигач *m* — нетопир (*Pipistrellus pipistrellus*)
 шмондяк *m* — лісовий жайворонок (*Lulula arborea*)
 шопирка *f* — саламандра (*Salamandra salamandra*)
 шошурак *m* — тритон (*Triturus montandoni*)
 шошурка *f* — тритон (*Triturus alpestris*)
 шпонарька *f* — мухоловка (*Muscicapa striata*)
 шпонка *f* — мухоловка (*Muscicapa parva*)
 шпурикар *m* — сич волохатий (*Aegolius funereus*)
 шука *f* — безрога корова, вівця, коза
 шукан *m* — безрогий бугай (*Bos taurus*)
 шулюкош *m* — берш (*Lucioperca volgensis*)
 шутя *f* — безрога худоба (віл, бик, баран, коза)
 шушера *f* — тритон (*Triturus montandoni*)
 шушерак *m* — тритон — * —
 шуняк *m* — іжак (*Erinaceus europaeus*)

щипавка *f* — вуховертка (*Forficula auricularia*)
 щипачка *f* — вуховертка — * —

ягул *m* — ву́гор (*Anguilla anguilla*)
 янголя *f* — мінога (*Lampetra danfordi*)
 ящура *m* — саламандра (*Salamandra salamandra*)